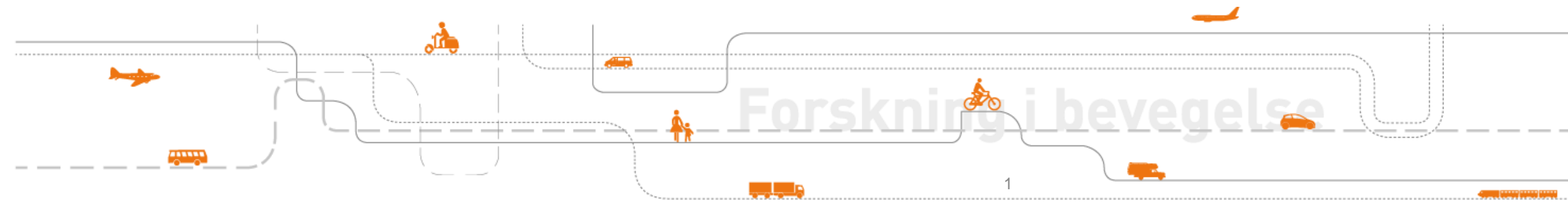

Mikrourbanisering – forutsetninger, prosesser og tiltak

v/ Marianne Knapskog

Mikrourbanisering er en strategisk stedsutvikling med særlig fokus på sentrum hvor offentlige aktører, næringsliv og frivilligheten arbeider sammen med mål om å øke attraktiviteten til et mindre tettsted (200-2000 innbyggere).

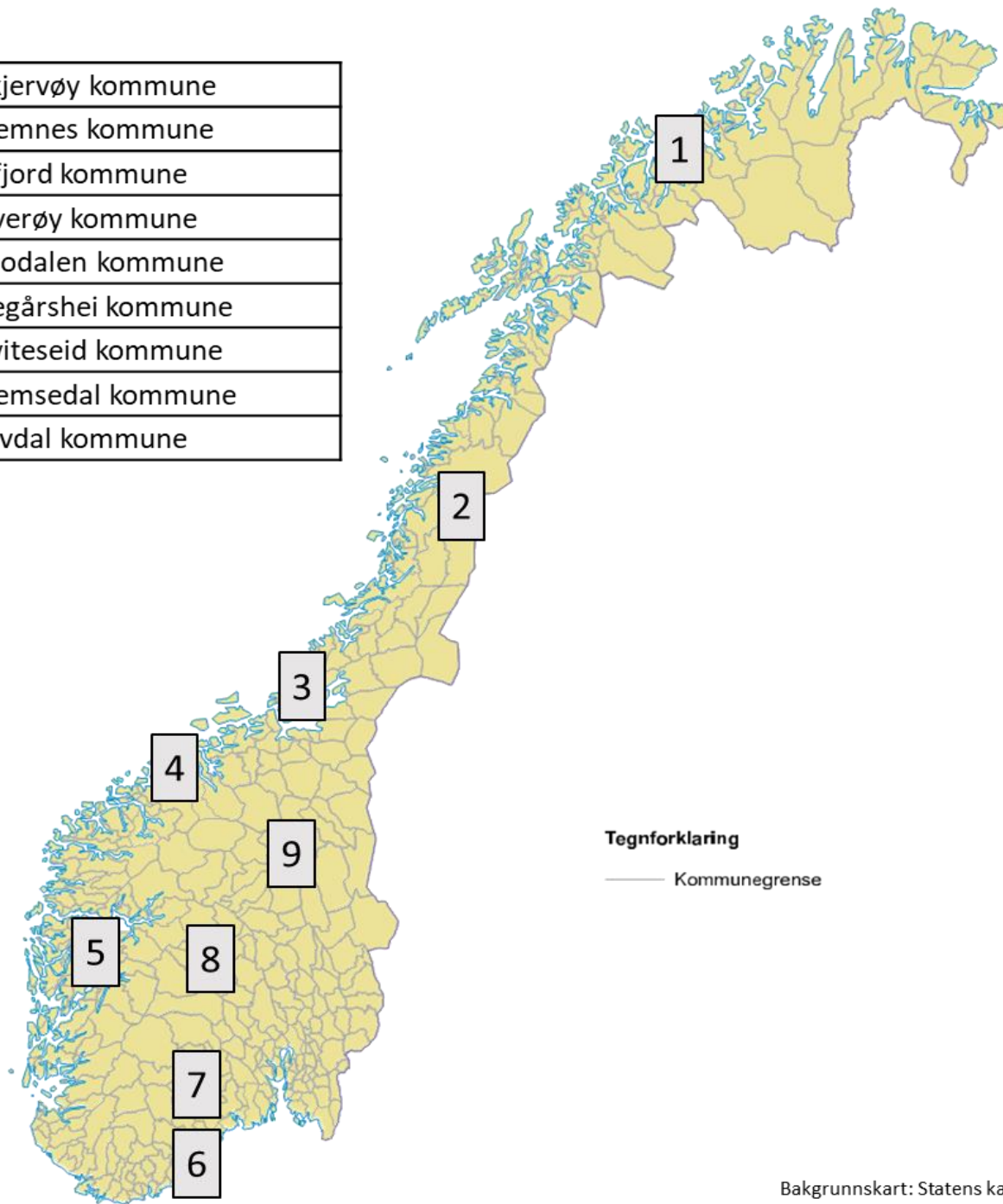
Mikrourbanisering kan være knyttet til fysiske egenskaper ved stedet som samlokalisering av arbeidsplasser, boliger, offentlige tjenester, sentrumstilbud, samfunnshus og offentlige møteplasser i et fortettet lokalsenter. Det kan også være knyttet til ikke-fysiske egenskaper som aktørsamarbeid, aktivitet i sentrum og andre elementer som gjør et tettsted til et attraktivt sted å jobbe, bo eller besøke.

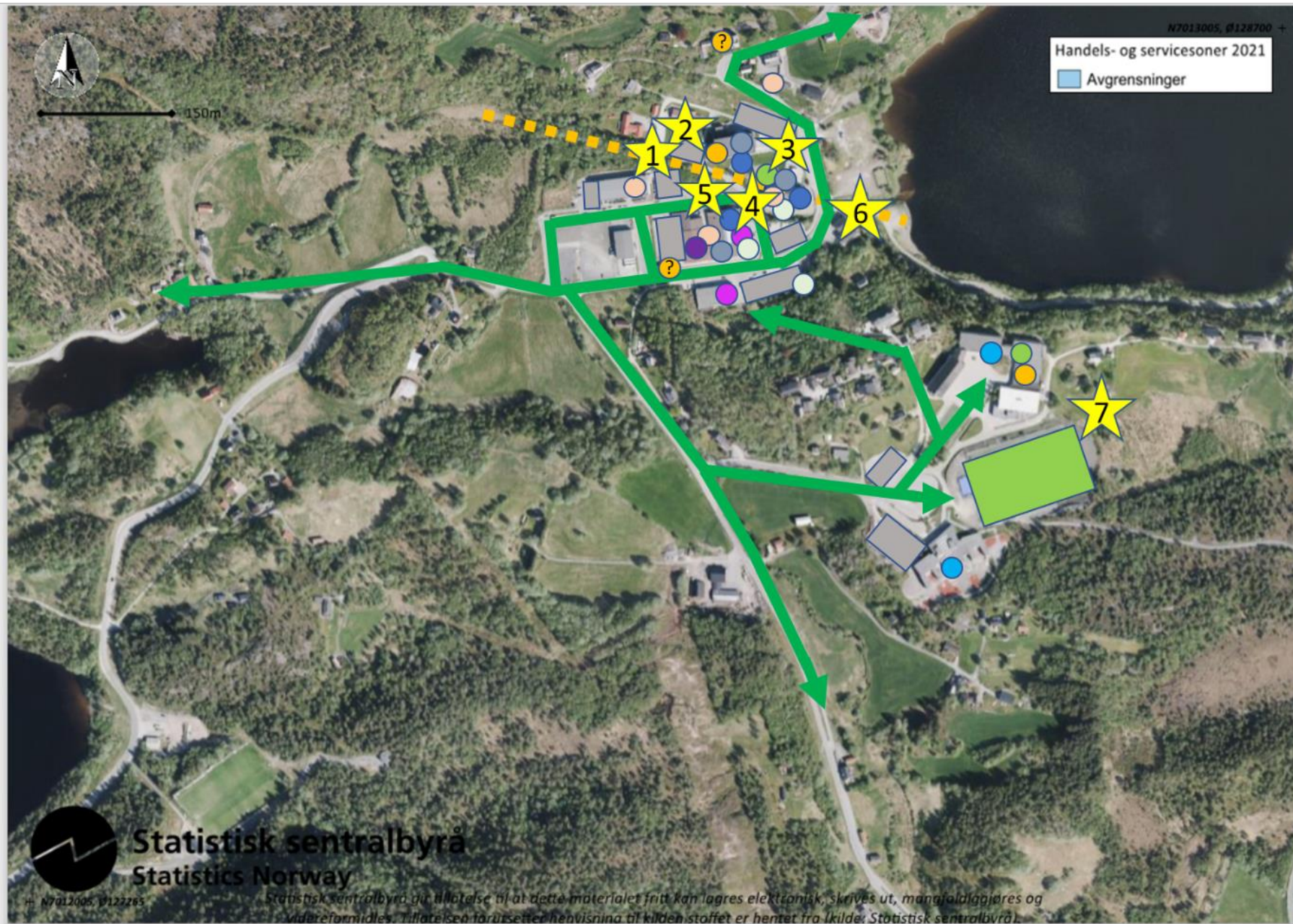
Hva vi har gjort

- Begrepet mikrourbanisering
- Case studier
 - *Stedsanalyser*
 - *Intervjuer og dokumentanalyser*
- Eksempelsamling
- Diskusjon på tvers
 - *Betingelser*
 - *Viktige faktorer*
 - *Arbeidsmåter og tiltak*

1	Skjervøy	Skjervøy kommune
2	Hemnesberget	Hemnes kommune
3	Årnes	Åfjord kommune
4	Bruhagen	Averøy kommune
5	Mo	Modalen kommune
6	Myra	Vegårshei kommune
7	Kviteseidbyen	Kviteseid kommune
8	Trøym (Hemsedal)	Hemsedal kommune
9	Alvdal (Steia)	Alvdal kommune

Stedsanalyser

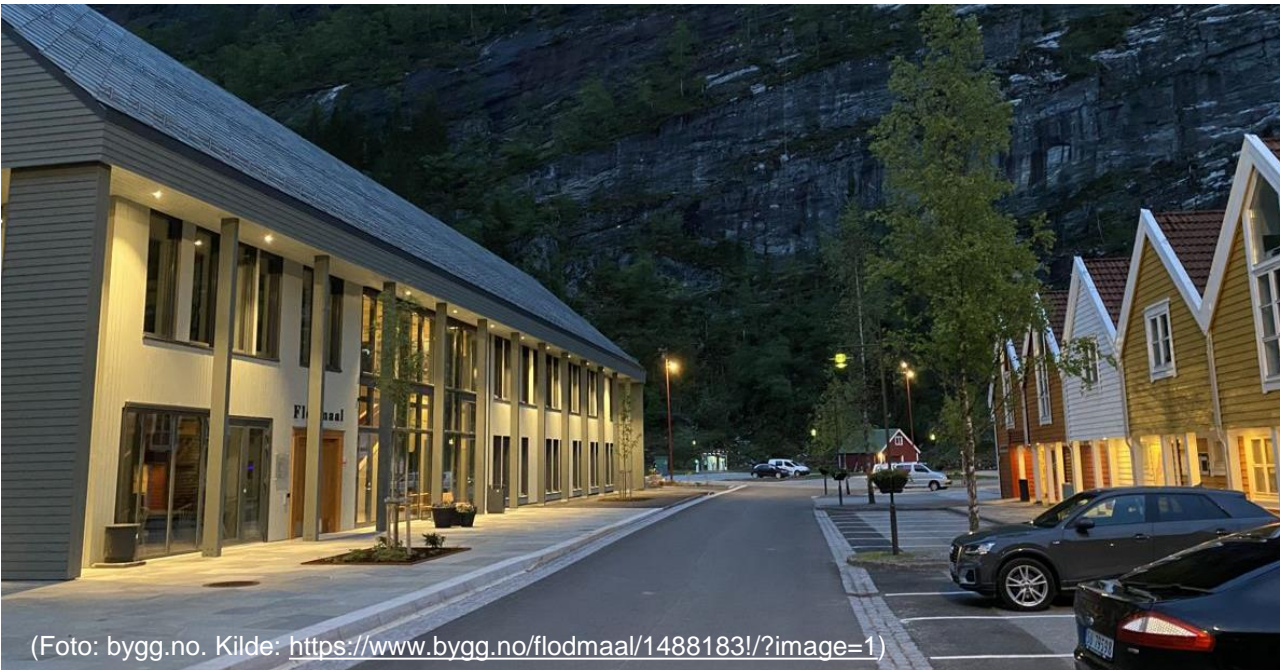
- Handels- og servicesoner (SSB)
- Funksjoner fra Google
- Informasjon fra intervjuer

Merk: underlaget er SSB kart, Handels- og servicesoner, 2021, markert med en lyseblått polygon (ikke alle stedene har en sone). Kartet er redigert av TØI.

Hva vi har
undersøkt som
mikrourbanisering

Rådhus og sentrumsutvikling – Mo (Modalen)

(Foto: bygg.no. Kilde: <https://www.bygg.no/flodmaal/1488183!/?image=1>)

Kjøpesenter og flerfunksjonsbygg – Årnes (Åfjord)

(Foto: Voll arkitekter. Kilde: <https://vollark.no/portfolio/page/parken-kjopesenter/>)

Bygningsvern og møteplass – Steia (Alvdal)

(Foto: Ivar Thoresen. Kilde: <https://www.opplevalvdal.no/arrangement/midtsommerdager>)

Nærmiljøanlegg – Bruhagen (Averøy)

(Illustrasjon: Hagen landskap. Kilde: <https://www.hagenlandskap.no/offentlig/2021/12/7/bruhagen-nrmiljanlegg-kristvikvgen>)

Boligbygging Myra (Vegårshei)

(Foto: veiviseren.no. Kilde: <https://www.veiviseren.no/forstaa-helheten/eksempler-og-erfaringer/sentrumsprosjekt-gav-bustadvekst-i-vegarshei>)

Byutvikling og turstier Kviteseidbyen (Kviteseid)

Kilde: <https://www.kviteseidbyen.no/>

Sentrumsutvikling,
boligbygging og
turisme
Skjervøy,
Hemnesberget
(Hemnes) og
Trøym
(Hemsedal)

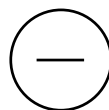
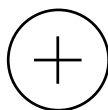
(Foto: Roger Bjørkestøl. Kilde: Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2030 (Skjervøy kommune 2020)).

(Foto: Tanken arkitektur. Kilde: <https://tankenark.no/index.php/ring-of-fire/>).

Kilde: <https://www.booking.com/hotel/no/fyri-tunet-apartment.no.html?activeTab=photosGallery>)

Skjervøy (Troms og Finnmark)	Viktig å ha gode opplevelser 'hjemme'	Ønsker å gjøre mer, men det krever kapital
Hemnesberget (Nordland)	Bygdeplanleggerstilling	Lite grunnlag for kollektivtransport
Årnes (Trøndelag)	Samlokalisering av funksjoner Holde fast ved vedtak og kvalitetskrav som skal gjelde	Skolen lokaliseres utenfor sentrum
Bruhagen (Møre og Romsdal)	Designmanual Samlokalisering Utvikling av grønnstruktur i sentrum	Fremdeles mange grå flater Kunne hatt mer samarbeid med næringslivet
Mo (Vestland)	Samlokalisering Sambruk Prosjektbasert utvikling	Barnehage og sykehjem ligger utenfor sentrum
Myra (Agder)	Utbyggeravtaler Tenke på å gi innbyggerne et godt liv Utvikling av boliger i sentrum	Vanskelig å få utbyggere interessert hvis det ikke går an å selge til markedspris
Kviteseidbyen (Vestfold og Telemark)	Bygge opp under eksisterende kvaliteter Sentrumsnær turvei Tydelig prioritering og innsats over lengre tid	Lite formalisert samarbeid mellom næring og plan innad i kommunen Vanskelig å få økonomi i prosjektene
Trøym (Viken)	Tydelig prioritert sentrumsområde Samlokalisering Aktiviteter som møteplasser	Oppdeling av sentrumsfunksjoner
Alvdal (innlandet)	Bevaring som igangsetter og driver for sentrumsutvikling Samlokalisering	Etablering av detaljhandel utenfor sentrum

Positive og negative sider ved utviklingen – fra intervju med kommunene

Betingelser og viktige faktorer

- at det finnes et kommunalt vedtak om sentrumssatsing
- at det finnes, eller utvikles, kommunale strategier og planer som legitimerer og bidrar til ønsket utvikling
- at kommunen må dra prosessen

Ut fra casene har vi kommet frem til at følgende faktorer kan bidra positivt til mikrourbanisering:

- at nøkkelaktører utenom kommunen bidrar inn
- at kommunen deltar i FoU prosjekter, og prosjekter som Bolyst og Gnist
- at kommuner anvender styringsverktøy og avtaler
- at det settes av personressurser til å jobbe med stedsutvikling i kommunen

(Foto: Fosnafolket. Kilde: <https://www.fosna-folket.no/nyheter/i/Poeqp0/aapnet-ny-gangbro-antagelig-verdens-foerste-i-sitt-slag>).

(Foto: Steien hotell. Kilde: <https://www.steienhotell.no>).

Hvem?

Hva?

Arbeidsmåter	Tiltak
Påkobling av næringsaktører, frivillighet og innbyggere	Blanding av funksjoner og aktiviteter i kommunale bygg
Deltakelse i prosjekter gir økt kunnskap og finansiering	Butikken som del av tettstedsutviklingen
Sette av personressurser	Møteplasser for økt aktivitet i sentrum (til alle døgnets tider)
	Mer variasjon i boligtilbudet
	Forskjønning og fortetting ved hjelp av estetikk og arkitektur
	Grøntstruktur og turstier i sentrum

(Foto: Britt Farestveit. Kilde: <https://www.imodalen.no/bildegalleri/>).

(Illustrasjon: Mdh arkitekter. Kilde: <https://mdh.no/project/hemsedal-central-school/>)

Takk for oppmerksomheten!

(Illustrasjon: iModalen. Kilde: <https://www.imodalen.no/modalen>)